

Η θεολογική τεκμηρίωση τού χριστιανικού δόγματος «Πίστευε καὶ μη ερεύνα»

«Νήφε καὶ μέμνησο απιστείν» (Να παραμένεις νηφάλιος καὶ να θυμάσαι να δυσπιστεῖς).

Επίρμαχος

Συχνά, τόσο οι απολογητές, όσο και αρκετοί πιστοί, αμφισβητούν την ύπαρξη τής δογματικής έκφρασης -και ταυτόσημης τής τυφλής πίστης- «Πίστευε καὶ μη ερεύνα», στα «ιερά» κείμενα τού Χριστιανισμού. Ο δε θεολόγος και καθηγητής Φιλοσοφίας, Χρήστος Γιανναράς, υποστηρίζει πως η συγκεκριμένη έκφραση αποτελεί «ένα σύνθημα ἀγνωστης προέλευσης» (Αλφαβητάρι τής πίστης, σελ. 25).

Επειδή λοιπόν, οι Ιουδαιοχριστιανοί στην προσπάθειά τους να θολώσουν τα νερά, όταν δεν παίζουν με τα κόμματα για να δώσουν το επιθυμητό σ' αυτούς νόημα («Πίστευε καὶ μη, ερεύνα»*), αντιπαραβάλλουν την ρήση «Ἐρευνάτε τας γραφάς»** (Κατά Ιωάννην, 5: 39), ως ακλόνητο θεολογικό επιχείρημα προτροπής προς στην έρευνα (λες και η εβραϊκή Βίβλος είναι το μοναδικό πεδίο έρευνας στον κόσμο), θα κάνουμε αυτό ακριβώς που προτείνουν: Θα ερευνήσουμε «τας γραφάς» και τα «πατερικά» κείμενα (εκτός κι αν τα «πατερικά» κείμενα απορρίπτονται κατά περίπτωση), για να δούμε αν τεκμηριώνεται ή όχι το «Πίστευε καὶ μη ερεύνα» ...

[* Το ρήμα «Πίστευε» έχει προστακτικό τόνο και η διάζευξη που επιχειρείται με την τοποθέτηση τού κόμματος μετά το «μη», είναι συντακτικά αδόκιμη. Θα έπρεπε να είναι «Πιστεύεις ή μη, ερεύνα». Βέβαια, το λάθος αυτό, δεν γίνεται μόνο από τούς απολογητές...]

[** Το ρήμα «Ἐρευνάτε» δεν έχει προστακτικό τόνο, αλλά γίνεται απλά μια διαπίστωση, η οποία καθίσταται σαφής με την ανάγνωση και τού υπόλοιπου κειμένου: «Ἐρευνάτε τις γραφές, επειδή εσείς νομίζετε ότι μέσα σ' αυτές έχετε αιώνια ζωή...».]

«Να εμπιστεύεσαι τον Κύριό σου με όλη σου την καρδιά και να μη στηρίζεσαι στη δική σου κατανόηση».

(Παροιμίες, 3: 5)

«Μακάριοι όσοι δεν είδαν, και πίστεψαν».

(Κατά Ιωάννην, 20: 29)

«Περπατάμε με βάση την πίστη, όχι με βάση τα όσα βλέπουμε».

(Προς Κορινθίους Β', 5: 7)

«Πίστευε τα θαύματα και μη ερεύνα λογισμοίς το γενόμενον».

(Επίσκοπος Αγκύρας, Θεόδοτος - Γ' Οικουμενική Σύνοδος, «Εις την γένναν τού Σωτήρος», Έφεσος 431)

«Πίστευε εις πατέρα, μη ερευνήσεις δε το πράγμα».

(Αθανάσιος Θεολόγος, «Quaestiones ad Antiochum»)

«Πιστευέτω και μη λεγέτω: "Διά τι ούτως και μη ούτως;". Ίνα μη τοιαύτα διαλογιζόμενος, άρξηται με λετάν και λέγειν: **«Πού ουν ἔστιν ο Θεός, και πώς ἔστι;**».

(Αθανάσιος Θεολόγος, «Epistulae quattuor ad Serapionem»)

«Πιστεύω, οὐκ ερευνώ... Ου διώκω το ακατάληπτον... Ου μετρώ το αμέτρητον...».

(Ιωάννης Χρυσόστομος, «Εις την παραβολήν περί συκής»)

«Πίστει δέξαι, ἀνθρωπε, και μη αμφέβαλλε τοις λογιζομένοις, μη αμφίβαλλε τοις παρὰ τών πατέρων δεδοκιμασμένοις, αλλὰ φοβού, και ανεξετάστως πίστευσον. Μάλλον μεν ουν πίστευε, και μη πολυπραγμόνει».

(Ιωάννης Χρυσόστομος, «Oratio de hypapante»)

«Πίστευε, μη ερευνών...».

(Εφραίμ ο Σύρος, «Περί τούς καταζητούντας τού Υιού την φύσιν»)

«Πίστευσον αδιστάκτως...».

(Οσιος Ισαάκ ο Σύρος, «Λόγος Γ': Περί αναχωρήσεως»)

Επιπροσθέτως, από τα πρωτοχριστιανικά χρόνια, το δόγμα αυτό είναι γνωστό και το επιβεβαιώνει σχολιάζοντάς το αναλόγως και ο Έλληνας φιλόσοφος Κέλσος στο «Κατά χριστιανών» («Μη εξέταζε, αλλὰ πίστευσον»), το οποίο παράθεσε ο χριστιανός απολογητής Ωριγένης στο «Κατά Κέλσου».